УДК 619:616.391-084:636.2.084

ОЦІНКА ЗДОРОВ'Я СТАДА ДІЙНИХ КОРІВ ТА АНАЛІЗ ЇЇ РЕЗУЛЬТАТІВ

Зайцева А.Р., здобувач вищої освіти ОП «Ветеринарна медицина»
Науковий керівник – **Вовкотруб Н.В.,** к. вет. н., доцент
Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна

Менеджмент сухостійних корів має суттєвий вплив на молочну продуктивність у наступну лактацію і, що найбільш важливо, на ймовірність виникнення порушення метаболізму в період отелення та після нього. Тому вважається, що останні три тижні сухостою й перші три тижні лактації, так званий перехідний період, є критичними в житті високопродуктивних корів. На цьому короткому періоді зосереджена більшість проблем внутрішньої, акушерсько-гінекологічної та хірургічної патологій [1, 2]. Будь-які порушення технології утримання та годівлі корів, особливо в період, близький до отелення й в перші тижні післяродового періоду, призводять не лише до зниження продуктивності, а й спричинюють порушення метаболічних процесів в організмі тварин. Найбільш дієвим методом подолання цієї проблеми є систематична диспансеризація поголів'я, що дозволяє вести постійний контроль за станом здоров'я тварин і швидко реагувати на різноманітні ризики та виклики [3, 4].

Метою нашої роботи було провести аналіз результатів діагностичного етапу диспансеризації дійних і сухостійних корів у КСП "Колос" Київської області.

Матеріалом для досліджень були корови трьох технологічних груп: пізнього сухостою (за 2 тижні до отелу), раннього після отельного періоду (2–5 день) та роздою (45–60 день). Діагностичний етап диспансеризації включав вивчення виробничих показників, умов утримання й годівлі корів, вибіркове повне клінічне дослідження контрольних груп тварин.

Результати та їх інтерпретація. Основний виробничий напрям господарства – це молочне скотарство, свинарство та стале рослинництво. Наприкінці 2023 р. у господарстві нараховувалося 780 голів великої рогатої худоби, у тому числі 350 корів з продуктивністю 6104 кг молока. Вихід телят на 100 корів – 83, збереженість їх становить 96 %. Проведений аналіз показав, що в господарстві контролюють технологію утримання корів різних фізіологічних груп та дотримуються заходів біобезпеки. Годують тварин пофазно, збалансовуючи раціон відповідно до продуктивності, маси тіла, періоду лактації.

Для збільшення продуктивності корів до раціону включають значну кількість концентрованих кормів, багатих на білок та бідних на цукор. Забезпеченість цукром сухостійних і корів після отелу становить 32,7 %, з надоєм 18 кг молока – майже оптимальна 93,7 %, за рахунок введення до раціону 1,5 кг меляси. Проте, в раціоні є надлишок перетравного протеїну, тому цукро-протеїнове співвідношення знижене й становить відповідно 0,23 і 0,64 за норми 0,8–1,0:1 Забезпеченість крохмалем теж не висока – у період пізнього сухостою та після отелу – 87,2 %, на роздої – 81,5 %. Мінеральна частка раціону характеризується надлишковою кількістю кальцію, магнію, сульфуру та калію. Відмічається нестача фосфору, мангану, а під час сухостою, крім того, кобальту й цинку. Кальціє-фосфорне співвідношення дорівнює 3,9:1 у період сухостою і 1,8:1 на початку лактації. Отже забезпеченість корів на початку лактації мінеральними елементами порівняно краща, ніж у пізньому сухостої.

Аналіз раціонів дійних і сухостійних корів у зимово-весняний період показав, що вони забезпечують потребу тварин за основними поживними речовинами, проте, надлишок і нестача окремих компонентів негативно впливає на стан біохімічних і мікробіологічних процесів у рубці, обмін речовин, сприяє розвитку патології внутрішніх органів і, відповідно, зменшенню продуктивності корів. Окрім того, значне місце відводиться захворюванню корів на ендометрит, мастит, гінекологічну патологію, запальні процеси в ділянці кінцівок.

Під час клінічного дослідження встановили, що кондиція тіла глибокотільних корів знаходилася у межах 3,5–4 бали, тобто ожиріння у них не реєстрували. Частіше виявляли гепатомегалію у 16,7 % сухостійних і корів раннього післяотельного періоду та 40 % ранньої лактації. У 25 і 30 % відповідно діагностували хвороби кінцівок. Порушення мінерального обміну реєстрували у 37,5 і 50 % новорозтелених і корів періоду роздою, що клінічно проявлялось стоншенням, частковим або повним розсмоктуванням останніх ребер та хвостових хребців. У більшої половини досліджених корів відмічали кетонурію.

Отже, проведений аналіз результатів оцінки здоров'я поголів'я корів показав, що в господарстві впроваджені заходи щодо підвищення молочної продуктивності корів, що в свою чергу призводить до виникнення внутрішніх хвороб різної етіології, особливо пов'язаних з порушенням обміну речовин. Результати диспансеризації дозволять спеціалістам господарства внести корективи до раціону дійного стада, обґрунтувати застосування премікcів та вітамінно-мінеральних добавок з метою профілактики внутрішньої патології дійного поголів'я.

Бібліографічний список:

1. Adapted from LeBlanc S. Monitoring Metabolic Health of Dairy Cattle in the Transition Period. J Reprod Dev 2010 56:Suppl. 29-35.
2. Goff JP, Horst RL. (1997) Physiological changes at parturition and their relationship to metabolic disorders. J. Dairy Sci. 80:1260-1268.
3. Порушення годівлі – причина захворюваності / В. Влізло, М. Хельтерскінкен, Г. Шольц, М. Штейер // Вет. медицина України. – 2001. – № 5. – С. 38–39.
4. Біохімічні основи нормування мінерального живлення великої рогатої худоби. 1. Макроелементи / В.В. Влізло, Л.І. Сологуб, В.Г. Янович та ін. // Біологія тварин. – Т.10, №1–2. – Львів, 2008. – С.49–63.